

Zeszyty Naukowe
Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu
2013, t. 49, nr 4

Piotr Koćwin

Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu
Wydział Zamiejscowy w Chorzowie, Katedra Zarządzania
e-mail: piotr.kocwin@chorzow.wsb.pl
tel. 32 349 84 75

Organizacja sieciowa. Perspektywa semantyczna

***Streszczenie.** W literaturze przedmiotu wymienia się wiele cech wiedzy naukowej, a najważniejszą jest jej intersubiektywna (międzyprzedmiotowa) komunikowalność oraz intersubiektywna sprawdzalność. Intersubiektywność stanowi konieczny warunek uznania wiedzy naukowej za racjonalną. Wiedza naukowa musi być zatem przedmiotem komunikacji społecznej, czyli musi nastąpić eksternalizacja (uzewnętrznienie). Jest to możliwe wyłącznie za pośrednictwem znaków, symboli, zwłaszcza znaków językowych. Nauka jako wytwór działalności poznawczej stanowi bowiem przede wszystkim system znakowy (językowy). Warunkiem intersubiektywnej komunikowalności jest to, aby nazwy występujące w zdaniach naukowych były jednoznaczne, wyraźne (jasne) i ostre. Warunkiem tym jest więc współmierność semantyczna (ład językowy), której osiągnięcie jest nie tylko możliwe, ale i konieczne, mimo występowania niewspółmierności teorii. Jednym z terminów, który zdobył popularność w naukach o zarządzaniu w ostatnich kilkudziesięciu latach, jest „organizacja sieciowa”. W świetle przeprowadzonej analizy literatury przedmiotu można sformułować tezę, że termin ten nie spełnia warunków intersubiektywnej komunikowalności.*

***Słowa kluczowe:** organizacja sieciowa, analiza semantyczna*

Wstęp

W ostatnich dziesięcioleciach w literaturze przedmiotu z zakresu nauk o zarządzaniu pojawiło się wiele nowych terminów określających organizację funkcjonującą w realiach przełomu XX i XXI w. Ich wielość nie ułatwia bynajmniej zrozumienia kwestii relacji semantycznych zachodzących w ramach pola seman-

tycznego zogniskowanego wokół terminu „organizacja”. Oznacza to również, że we współczesnym dyskursie nauk o zarządzaniu występują liczne przeszkody natury językowej (defekty semantyczne). Można nawet odnieść wrażenie, iż niektórzy autorzy godzą się na ich występowanie, mimo że zasadą powinno być dążenie do osiągnięcia współmierności semantycznej, czyli ładu językowego. Dotyczy to zwłaszcza akceptowania wieloznaczności podstawowych terminów, w tym również „organizacji sieciowej”. Celem poznawczym niniejszego referatu jest uzasadnienie tezy o swoistym nieładzie semantycznym występującym w ramach nauk o zarządzaniu (przybierającym przede wszystkim formę wieloznaczności) poprzez krytyczną analizę definicji i charakterystyk terminu „organizacja sieciowa” zawartych w wybranych pozycjach literatury przedmiotu. Natomiast celem praktycznym (użytecznym) jest zwrócenie uwagi na konieczność uporządkowania sfery terminologicznej związanej z organizacją sieciową. Dla potrzeb artykułu wykorzystano typ badania semantycznego polegający na opisie jednego języka (w tym przypadku – polskiego języka nauk o zarządzaniu) w aspekcie synchronicznym. Analizę przeprowadzono na podstawie definicji i charakterystyki (tzw. pseudodefinicje) znajdujących się w zwartych pozycjach literatury oraz wybranych artykułach opublikowanych w wiodących polskich periodykach z zakresu nauk o zarządzaniu, takich jak „Organizacja i Kierowanie”, „Przegląd Organizacji”, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa”, „Współczesne Zarządzanie” i „Gospodarka Narodowa” (w tym również zwarte pozycje literatury oraz artykuły tłumaczone na język polski).

1. Założenia analizy semantycznej

Wiedza, która pretenduje do miana naukowej, powinna odznaczać się określonymi cechami. W literaturze przedmiotu wymienia się wiele cech wiedzy naukowej, takich jak: ogólność (abstrakcyjność), systematyczność (uporządkowanie), teoretyczność, eksplanacyjność, prognostyczność (przewidywalność), krytycyzm, metodyczność, zasadność (uzasadnialność), spójność, prawdziwość (pewność, wiarygodność), użyteczność (owocność), dokładność (rzetelność), ścisłość (jednoznaczność), istotność (treściwość), bezstronność, komunikatywność (informacyjność), prostota¹. Jednak najważniejszą cechą wiedzy naukowej jest jej intersubiektywna (międzypodmiotowa) komunikowalność oraz towarzysząca jej intersubiektywna sprawdzalność². Intersubiektywność stanowi konieczny wa-

¹ Por. J. Such, M. Szcześniak, *Filozofia nauki*, Wyd. Naukowe UAM, Poznań 2000, s. 37-38; S. Stachak, *Wstęp do metodologii nauk ekonomicznych*, Książka i Wiedza, Warszawa 1997, s. 16-20; *Podstawy filozofii*, red. S. Opara, A. Kucner, B. Zielewska, Wyd. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2003, s. 80-81 i 169; J. Radajewski, *Elementy naukoznawstwa i główne kierunki rozwoju nauki europejskiej*, Wyd. UŚ, Katowice 1993, s. 13-19; T. S. Kuhn, *Dwa bieguny. Tradycja i nowatorstwo w badaniach naukowych*, PIW, Warszawa 1985, s. 442.

² J. Such, M. Szcześniak, op. cit., s. 40; J. Woleński, *Epistemologia, poznanie, prawda, wiedza, realizm*, WN PWN, Warszawa 2005, s. 461; K. Ajdukiewicz, *Logika pragmatyczna*, PWN, War-

runek uznania wiedzy za racjonalną³, której jedną z odmian jest wiedza naukowa⁴. Wiedza naukowa musi być zatem przedmiotem komunikacji społecznej⁵. Nie może pozostać wyłącznie stanem mentalnym, który tworzy się w umyśle badacza, uczzonego w wyniku procesu poznawczego⁶. Musi zatem nastąpić eksternalizacja (uzewnętrznienie) wiedzy, czyli przekształcenie wiedzy cichej (ukrytej) w wiedzę formalną (jawną)⁷. Wspomniana eksternalizacja (uzewnętrznienie) wiedzy może zaś nastąpić jedynie za pośrednictwem znaków, symboli⁸, zwłaszcza znaków językowych⁹. Nauka jako wytwór działalności poznawczej jest więc przede wszystkim systemem znakowym (językowym)¹⁰.

Podstawową (konstytutywną) cechą języka jest semantyczność, która oznacza, że znaki językowe odsyłają do przedmiotów rzeczywistości pozajęzykowej¹¹. Relacje zachodzące między znakami a rzeczywistością, do której te znaki się odnoszą¹², albo inaczej: stosunki znaków do ich korelatów¹³, są przedmiotem zainteresowania semantyki. Semantyka bada znaki w ramach spełniania przez nie funkcji określanej w literaturze przedmiotu jako opisowa, deskryptywna, przedstawieniowa, reprezentatywna, symboliczna, denotatywna, referencyjna, poznawcza, semantyczna¹⁴. Podstawowymi kategoriami semantycznymi (znaczącymi) są

szawa 1975, s. 225; *Podstawy filozofii*, op. cit., s. 169; S. Nowak, *Metodologia badań społecznych*, WN PWN, Warszawa 2007, s. 20.

³ J. Woleński, op. cit., s. 461.

⁴ J. Such, M. Szcześniak, op. cit., s. 40.

⁵ Por. C. Lachur, *Zarys językoznawstwa ogólnego*, Uniwersytet Opolski, Opole 2004, s. 43; M. Ziółkowski, *Znaczenie – interakcja – rozumienie*, PWN, Warszawa 1981, s. 143; Z. Muszyński, *Komunikacja i znaczenie. Semantyczny aspekt komunikacji*, Wyd. UMCS, Lublin 2000, s. 10.

⁶ S. Stachak, op. cit., s. 16.

⁷ W. M. Grudzewski, I. K. Hejduk, *Zarządzanie wiedzą w przedsiębiorstwach*, Difin, Warszawa 2004, s. 78-79; *Zarządzanie wiedzą w przedsiębiorstwie*, red. K. Perechuda, WN PWN, Warszawa 2005, s. 15.

⁸ Por. J. Blythe, *Komunikacja marketingowa*, PWE, Warszawa 2002, s. 14; G. Rosa, *Komunikacja marketingowa*, Wyd. Naukowe US, Szczecin 2005, s. 7.

⁹ Por. C. Lachur, op. cit., s. 32; Z. Ziemiński, *Logika praktyczna*, PWN, Warszawa 1975, s. 13; T. Widła, D. Zienkiewicz, *Logika*, C.H. Beck, Warszawa 2006, s. 7; E. Nieznański, *Logika. Podstawy – język – uzasadnianie*, C.H. Beck, Warszawa 2000, s. 60; P. Guiraud, *Semantyka*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1976, s. 30.

¹⁰ Por. S. Kamiński, *Nauka i metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk*, Wyd. TN KUL, Lublin 1998, s. 19-21.

¹¹ T. Milewski, *Językoznawstwo*, WN PWN, Warszawa 2006, s. 12; C. Lachur, op. cit., s. 72; E. Łuczyński, J. Maćkiewicz, *Językoznawstwo ogólne. Wybrane zagadnienia*, Wyd. UG, Gdańsk 2002, s. 13.

¹² Por. Z. Ziemiński, op. cit., s. 6; T. Widła, D. Zienkiewicz, op. cit., s. 3; G. Malinowski, *Logika ogólna*, Wyd. UŁ, Łódź 2007, s. 12.

¹³ E. Nieznański, op. cit., s. 5.

¹⁴ Z. Ziemiński, op. cit., s. 20; T. Widła, D. Zienkiewicz, op. cit., s. 12; S. Nowak, op. cit., s. 139; S. Lewandowski, H. Machińska, A. Malinowski, J. Petzel, *Logika dla prawników*, Wyd. Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2005, s. 23; C. Lachur, op. cit., s. 56; E. Łuczyński, J. Maćkie-

nazwy i zdania¹⁵. Nazwy to wyrażenia proste (pojedyncze słowa, wyrazy) lub wyrażenia złożone (dwa lub więcej słów, wyrazów), które mogą być podmiotami lub orzecznikami w zdaniach¹⁶. Nazwy umożliwiają identyfikację rzeczy (osób) oraz ich cech. Zdanie z kolei to wyrażenie złożone, składające się z nazw powiązanych funktorami zdaniotwórczymi, które oznajmuje (stwierdza, informuje) o określonym stanie rzeczy, przy czym zdanie w sensie logicznym może być prawdziwe lub fałszywe¹⁷. Wynika z tego, że wśród podstawowych kategorii semantycznych za pierwotne należy uznać nazwy (terminy), bez których nie jest możliwe zbudowanie zdania w sensie logicznym, a zwłaszcza zdania naukowego.

Nazwy spełniają dwie funkcje semantyczne: desygnowanie i konotowanie¹⁸. Pierwsza z nich nazywana jest w literaturze przedmiotu także oznaczaniem¹⁹, denotowaniem²⁰, funkcją denotacyjną²¹, referencją²². Polega ona na wskazywaniu desygnatu, czyli przedmiotu, o którym można trafnie orzec daną nazwę²³. Zbiór wszystkich desygnatów danej nazwy określa się z kolei mianem zakresu danej nazwy²⁴. Druga z funkcji semantycznych spełnianych przez nazwy, czyli konotowanie, jest określana w literaturze przedmiotu także jako funkcja współoznaczająca²⁵, funkcja konotacyjna²⁶, znaczenie nazwy²⁷, deskrypcja²⁸, sens²⁹. Funkcja

wicz, op. cit., s. 17; R. Grzegorzczkowska, *Wstęp do językoznawstwa*, WN PWN, Warszawa 2007, s. 54; T. Milewski, op. cit., s. 37.

¹⁵ Por. E. Nieznański, op. cit., s. 63; J.J. Jadacki, *Spór o granice języka. Elementy semiotyki logicznej i metodologii*, Wyd. Naukowe Semper, Warszawa 2002, s. 123; T. Kotarbiński, *Elementy teorii poznania, logiki formalnej i metodologii nauk*, PWN, Warszawa 1986, s. 373.

¹⁶ Z. Ziemiński, op. cit., s. 17; T. Widła, D. Zienkiewicz, op. cit., s. 14; J.J. Jadacki, op. cit., s. 124; S. Lewandowski, H. Machińska, A. Malinowski, J. Petzel, op. cit., s. 31.

¹⁷ Z. Ziemiński, op. cit., s. 17 i 57; T. Widła, D. Zienkiewicz, op. cit., s. 14; K. Ajdukiewicz, op. cit., s. 28; J.J. Jadacki, op. cit., s. 123; S. Lewandowski, H. Machińska, A. Malinowski, J. Petzel, op. cit., s. 32.

¹⁸ J.J. Jadacki, op. cit., s. 83.

¹⁹ K. Ajdukiewicz, op. cit., s. 40; J. Bremer, *Wprowadzenie do logiki*, Wyd. WAM, Kraków 2004, s. 43; S.J. Sokołowski, *Logika w praktyce organizacyjnej*, Wyd. Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania, Warszawa 2005, s. 41; J.J. Jadacki, op. cit., s. 83; T. Widła, D. Zienkiewicz, op. cit., s. 25; T. Kotarbiński, op. cit., s. 21.

²⁰ K. Ajdukiewicz, op. cit., s. 40.

²¹ S.J. Sokołowski, op. cit., s. 40.

²² Z. Muszyński, op. cit., s. 45; J. Lyons, *Semantyka*, t. I, PWN, Warszawa 1984, s. 177.

²³ Z. Ziemiński, op. cit., s. 27; E. Nieznański, op. cit., s. 69; K. Ajdukiewicz, op. cit., s. 40; T. Widła, D. Zienkiewicz, op. cit., s. 25; S.J. Sokołowski, op. cit., s. 41.

²⁴ Z. Ziemiński, op. cit., s. 32; E. Nieznański, op. cit., s. 69; K. Ajdukiewicz, op. cit., s. 41; S. Lewandowski, H. Machińska, A. Malinowski, J. Petzel, op. cit., s. 44; T. Widła, D. Zienkiewicz, op. cit., s. 25; S.J. Sokołowski, op. cit., s. 41.

²⁵ S.J. Sokołowski, op. cit., s. 42.

²⁶ Ibidem.

²⁷ G. Malinowski, op. cit., s. 28.

²⁸ Z. Muszyński, op. cit., s. 133.

²⁹ P. Guiraud, op. cit., s. 8; J. Lyons, op. cit., s. 195.

ta polega na określaniu cech znamionujących desygnaty danej nazwy lub inaczej treści danej nazwy³⁰. Istnieje też pogląd, zgodnie z którym obydwie wspomniane funkcje semantyczne ujmowane są łącznie jako „znaczenie”³¹.

Nie zawsze jednak funkcje semantyczne nazw (terminów) są realizowane w sposób właściwy. Do defektów semantycznych nazw, które utrudniają procesy komunikacyjne, zalicza się wieloznaczność, niejasność (niewyraźność) treści oraz nieostrość zakresu. Wieloznaczność wynika z wieloaspektowości ludzkiego poznania. Wieloznaczność jest usprawiedliwiana względami ekonomiczności słowotwórczej³², chociaż zasada brzmi: jedna nazwa dla jednego znaczenia i jedno znaczenie dla każdej nazwy³³. Niejasność (niewyraźność) treści oznacza sytuację, w której osoba dobrze znająca język nie potrafi podać jednoznacznego zespołu cech dla danego desygnatu, nawet jeżeli sam desygnat jest dobrze rozpoznawalny³⁴. W przypadku nazwy nieostrej istnieje trudność w rozpoznawaniu desygnatów, nawet jeśli treść nazwy jest wyraźna³⁵. Warunkiem intersubiektywnej komunikowalności jest zatem to, aby nazwy występujące w zdaniach naukowych były jednoznaczne, wyraźne (jasne) i ostre. Innymi słowy warunkiem intersubiektywnej komunikowalności jest współmierność semantyczna (ład językowy), której osiągnięcie jest nie tylko możliwe, ale i konieczne mimo potencjalnego występowania niewspółmierności paradygmatów, a także – w konsekwencji – niewspółmierności teorii.

2. Czy organizacja sieciowa jest zjawiskiem nowym?

W literaturze przedmiotu nie ma zgodności nawet w tak podstawowej kwestii, jak: Czy organizacja sieciowa jest zjawiskiem nowym, czy występowała już wcześniej?

Część autorów utrzymuje, iż organizacje sieciowe:

- to młode zjawisko organizacyjne³⁶,
- to nowoczesna forma organizacji³⁷,

³⁰ Z. Ziemiński, op. cit., s. 29; E. Nieznański, op. cit., s. 70; K. Ajdukiewicz, op. cit., s. 50; T. Widła, D. Zienkiewicz, op. cit., s. 27; S.J. Sokołowski, op. cit., s. 42.

³¹ Por. K. Ajdukiewicz, *Język i poznanie. Wybór pism z lat 1920-1939*, WN PWN, Warszawa 2006, s. 103-104.

³² Por. E. Nieznański, op. cit., s. 93.

³³ P. Guiraud, op. cit., s. 31.

³⁴ Por. Z. Ziemiński, op. cit., s. 36; E. Nieznański, op. cit., s. 79.

³⁵ E. Nieznański, op. cit., s. 77-78.

³⁶ *Zarządzanie przedsiębiorstwem w turbulentnym otoczeniu*, red. R. Krupski, PWE, Warszawa 2005, s. 161.

³⁷ B. Koźuch, *Nauka o organizacji*, CeDeWu, Warszawa 2008, s. 249; B. Miłkowska, *Organizacje oparte na wiedzy*, Wyd. AE w Krakowie, Kraków 2006, s. 75; S. Kądziela, *Struktura organiczna, organizacja wirtualna a sieciowa struktura organizacyjna – różnice i podobieństwa definicji na*

– są stosunkowo nową koncepcją, znajdującą się we wczesnym etapie teoretycznego i metodologicznego rozwoju³⁸.

Jednocześnie uważa się, że chociaż obecnie praca w sieciach stała się standardem, stanowiąc wyraźną alternatywę dla pracy w tradycyjnie pojmowanych organizacjach, to nie należy jej traktować jako innowacji o charakterze przełomowym³⁹. Ponadto w literaturze przedmiotu można znaleźć takie refleksje:

- wiele przedsiębiorstw już od dawna funkcjonuje w strukturze sieciowej⁴⁰,
- przedsiębiorstwa sieciowe istniały na długo przed tym, zanim pojawiła się informatyka, np. sieci bankowe, dystrybucyjne, kolejowe, franchisingowe⁴¹,
- sieci firm występowały znacznie wcześniej, np. w rzemiośle, handlu, jednak dopiero w XXI w. nabrały nowego znaczenia⁴².

3. Synonimy terminu „organizacja sieciowa”

Pierwszym zagadnieniem *stricte* semantycznym, zwracającym uwagę podczas analizy literatury przedmiotu, jest występowanie licznych określeń synonimicznych w stosunku do podstawowego terminu „organizacja sieciowa”. Do przykładowych synonimów nazwy „organizacja sieciowa” można zaliczyć następujące określenia:

- sieć organizacyjna⁴³,
- organizacja o charakterze sieci⁴⁴,
- przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwa) sieciowe⁴⁵,
- struktura (struktury) sieciowe⁴⁶,

podstawie porównawczej analizy pojęciowej, „Organizacja i Kierowanie” 2007, nr 3, s. 129; Strategor, *Zarządzanie firmą. Strategie, struktury, decyzje, tożsamość*, PWE, Warszawa 1996, s. 390.

³⁸ K. Santarek, A. Szerenos, *Ocena funkcjonowania klastrów przemysłowych*, „*Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa*” 2006, nr 12, s. 10.

³⁹ *Zarządzanie. Teoria i praktyka*, red. A. K. Koźmiński, W. Piotrowski, WN PWN, Warszawa 2000, s. 461-462.

⁴⁰ J. Brilman, *Nowoczesne koncepcje i metody zarządzania*, PWE, Warszawa 2002, s. 426; A. Łupicka, *Sieci logistyczne. Teorie. Modele. Badania*, Wyd. AE w Poznaniu, Poznań 2006, s. 7.

⁴¹ J. Brilman, op. cit., s. 426.

⁴² E. Skawińska, R. I. Zalewski, *Klasy biznesowe w rozwoju konkurencyjności i innowacyjności regionów. Świat – Europa – Polska*, PWE, Warszawa 2009, s. 167.

⁴³ R. Marciniak, *Elementy nauki o organizacji*, Wyższa Szkoła Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych w Katowicach, Katowice 2009, s. 193; P. Dwojacki, B. Nogalski, *Tworzenie struktur sieciowych jako wynik restrukturyzacji scentralizowanego przedsiębiorstwa*, „*Przegląd Organizacji*” 1998, nr 4, s. 8; A. Piotrowicz, *Sieciowa struktura przedsiębiorstwa*, „*Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa*” 2001, nr 11, s. 15.

⁴⁴ Strategor, op. cit., s. 373.

⁴⁵ J. Brilman, op. cit., s. 426; Z. Malara, *Przedsiębiorstwo w globalnej gospodarce. Wyzwania współczesności*, WN PWN, Warszawa 2006, s. 114 i 117.

⁴⁶ *Struktury organizacyjne przedsiębiorstw i ich ugrupowań*, red. R. Krupski, M. Przybyła, Ossolineum, Wrocław 1996, s. 195; A. Zorska, *Korporacje transnarodowe. Przemiany, oddziaływa-*

- system sieciowy⁴⁷,
- sieć (sieci) międzyorganizacyjna⁴⁸,
- sieć (sieci) przedsiębiorstw⁴⁹,
- sieci przemysłowe⁵⁰,
- sieć (sieci) biznesowa⁵¹,
- organizacja pajęczynowa⁵²,
- korporacja sieciowa⁵³,
- network (networking)⁵⁴,
- sieć organizacji⁵⁵,
- strategiczne sieci korporacji⁵⁶,
- sieci rynkowe⁵⁷,
- sieci gospodarcze⁵⁸,
- struktury sieciowe przedsiębiorstw⁵⁹.

Ponadto w literaturze przedmiotu wymienia się wiele (typów) organizacji sieciowej, które można uznać za określenia bliskoznaczne. Są to: klastry (grona), sieci logistyczne, przedsiębiorstwa (organizacje, korporacje, spółki) wirtualne,

nia, wyzwania, PWE, Warszawa 2007, s. 198; S. Kądziała, op. cit., s. 129; *Metody organizacji i zarządzania. Kształtowanie relacji organizacyjnych*, red. W. Błaszczyk, WN PWN, Warszawa 2005, s. 78; M. Dolińska, *Działalność organizacji wirtualnych w sieci powiązań*, „Organizacja i Kierowanie” 2002, nr 1, s. 23; R. Marciniak, op. cit., s. 193; K. Santarek, A. Szerenos, op. cit., s. 10.

⁴⁷ A. Zorska, *Ku globalizacji? Przemiany w korporacjach transnarodowych i w gospodarce światowej*, WN PWN, Warszawa 1998, s. 96; A. Łupicka-Szudrowicz, *Zintegrowany łańcuch dostaw w teorii i praktyce gospodarczej*, Wyd. AE w Poznaniu, Poznań 2004, s. 34.

⁴⁸ *Zarządzanie przedsiębiorstwem w turbulentnym otoczeniu*, s. 161; *Zarządzanie przedsiębiorstwem przyszłości. Koncepcje, modele, metody*, red. K. Perechuda, Agencja Wydawnicza Placet, Warszawa 2000, s. 97 i 103; B. Kozuch, op. cit., s. 251; *Podstawy zarządzania przedsiębiorstwami w gospodarce opartej na wiedzy*, red. B. Miłkowska, A. Pietruszka-Ortyl, A. Potocki, Difin, Warszawa 2007, s. 55; K. Santarek, A. Szerenos, op. cit., s. 10.

⁴⁹ F. Fukuyama, *Zaufanie. Kapitał społeczny a droga do dobrobytu*, WN PWN, Warszawa – Wrocław 1997, s. 236; A. Zorska, op. cit., s. 96; W. Czakon, *Istota relacji sieciowych przedsiębiorstwa*, „Przegląd Organizacji” 2005, nr 9, s. 11.

⁵⁰ A. Zorska, op. cit., s. 94; A. Łupicka-Szudrowicz, op. cit., s. 29.

⁵¹ E. Skawińska, R. I. Zalewski, op. cit., s. 167; M. Ratajczak-Mrozek, *Sieci biznesowe na tle innych koncepcji kooperacji przedsiębiorstw*, „Gospodarka Narodowa” 2009, nr 7-8, s. 80; M. Ratajczak-Mrozek, *Istota podejścia sieciowego*, „Przegląd Organizacji” 2009, nr 4, s. 18.

⁵² *Przedsiębiorstwo partnerskie*, red. M. Romanowska, M. Trocki, Difin, Warszawa 2002, s. 148.

⁵³ Ibidem, s. 149.

⁵⁴ *Doskonalenie struktur organizacyjnych przedsiębiorstw w gospodarce opartej na wiedzy*, red. A. Stabryła, C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 60; M. Gorynia, B. Jankowska, *Teorie internacjonalizacji*, „Gospodarka Narodowa” 2007, nr 10, s. 34.

⁵⁵ E. Skawińska, R. I. Zalewski, op. cit., s. 167.

⁵⁶ Ibidem, s. 167.

⁵⁷ Ibidem.

⁵⁸ R. Domański, *Gospodarka przestrzenna*, WN PWN, Warszawa 2002, s. 194.

⁵⁹ E. Skawińska, R. I. Zalewski, op. cit., s. 167.

alianse strategiczne, keiretsu, wspólne przedsięwzięcie badawczo-rozwojowe, przedsiębiorstwa franszyzowe (sieć franchisingowa), joint venture, zintegrowane łańcuchy dostaw, kartele, konsorcja przedsiębiorstw, umowy licencyjne, umowy marketingowe, koalicje, porozumienia o współpracy, organizacje zwinne, sieć subcontractingowa⁶⁰.

4. Wieloznaczność terminu „organizacja sieciowa”

Zasadniczym elementem artykułu jest analiza zjawiska wieloznaczności terminu „organizacja sieciowa”. W efekcie przeprowadzonej analizy wyróżniono cztery znaczenia tego terminu.

W pierwszym znaczeniu organizacja sieciowa jest utożsamiana z systemem (organizacją). Świadczą o tym następujące określenia:

- sieć jest zbudowana z wierzchołków (węzłów) oraz połączeń między wierzchołkami⁶¹,
- sieć jest zbudowana z wierzchołków („węzłów” sieci) oraz połączeń (powiązań między wierzchołkami)⁶²,
- sieć może być zdefiniowana jako zestaw punktów węzłowych i relacji, które łączą owe węzły⁶³,
- sieci obejmują układ kontraktów przedsiębiorstwa z innymi przedsiębiorstwami⁶⁴,
- każda sieć ma dwa elementy – węzły i połączenia⁶⁵,
- sieć jest złożona z wierzchołków (węzłów sieci) oraz połączeń między nimi⁶⁶,
- rozpatrując sieć w ujęciu strukturalnym, można w niej wyróżnić: wierzchołki operacyjne, wierzchołki strategiczne (struktury integrujące), połączenia⁶⁷,

⁶⁰ M. Ratajczak-Mrozek, *Sieci biznesowe...*, s. 79 i 87-88; J. Cygler, *Alianse strategiczne*, Difin, Warszawa 2002, s. 172; *Zarządzanie przedsiębiorstwem w turbulentnym otoczeniu*, s. 163 i 182; *Podstawy zarządzania przedsiębiorstwami...*, s. 54; S. Sudoł, *Przedsiębiorstwo. Podstawy nauki o przedsiębiorstwie. Zarządzanie przedsiębiorstwem*, PWE, Warszawa 2006, s. 131; *Doskonalenie struktur organizacyjnych przedsiębiorstw...*, s. 60; A. Łupicka, op. cit., s. 11; A. Łupicka-Szudrowicz, op. cit., s. 28; E. Skawińska, R. I. Zalewski, op. cit., s. 170; J. Macias, *Nowe formy organizacji oparte na wiedzy*, „Przegląd Organizacji” 2008, nr 11, s. 10; K. Santarek, A. Szerenos, op. cit., s. 10; M. Ratajczak-Mrozek, *Istota podejścia sieciowego*, s. 20.

⁶¹ *Metody organizacji i zarządzania*, s. 81.

⁶² Strategor, op. cit., s. 392.

⁶³ *Przedsiębiorczość i kapitał intelektualny*, red. M. Bratnicki i J. Strużyna, Wyd. AE w Katowicach, Katowice 2001, s. 132.

⁶⁴ B. Mięka, op. cit., s. 76.

⁶⁵ *Podstawy zarządzania przedsiębiorstwami...*, s. 56.

⁶⁶ R. Marciniak, op. cit., s. 194; A. Piotrowicz, op. cit., s. 16.

⁶⁷ *Doskonalenie struktur organizacyjnych przedsiębiorstw...*, s. 60.

- sieć jest zbudowana z węzłów (ogniw) oraz połączeń między nimi⁶⁸,
- sieć jest tworzona przez zbiór węzłów oraz łączący je zbiór powiązań⁶⁹,
- podstawowymi składowymi sieci są węzły (wierzchołki) oraz powiązania (połączenia między wierzchołkami)⁷⁰,
- sieć tworzą węzły (konkretne firmy), pomiędzy którymi występują pewne współzależności⁷¹.

Wierzchołki sieci mogą przybierać różne formy organizacyjne i rozmiary⁷². Wierzchołkami sieci są jednostki organizacyjne, w których odbywa się proces realizacji podstawowych zadań organizacji (przedsiębiorstwa) oraz stanowiska kierownicze o zasadniczym znaczeniu⁷³. Ze względu na pełnione role wierzchołki (węzły sieci) można podzielić na:

- operacyjne,
- administracyjno-zarządcze,
- zaopatrzeniowe,
- integratora sieci⁷⁴.

Wierzchołki (węzły sieci), zdaniem niektórych autorów, mogą przybierać postać zespołów. Z punktu widzenia poziomu operacyjnego ich funkcjonowania można wyróżnić następujące rodzaje zespołów:

- zespoły naczelnego kierownictwa,
- zespoły międzyfunkcjonalne na szczeblach średnich,
- autonomiczne grupy robocze na szczeblu wykonawczym,
- zespoły międzyorganizacyjne łączące uczestników danej organizacji i ludzi z zewnątrz⁷⁵.

Połączenia między wierzchołkami mogą mieć bardzo zróżnicowany charakter i w związku z tym można wyróżnić następujące rodzaje tych połączeń:

- administracyjne (biurokratyczne),
- ekonomiczne,
- operacyjne,
- kulturowe,
- informacyjne⁷⁶.

⁶⁸ *Wprowadzenie do nauki o przedsiębiorstwie*, red. M. Brzeziński, Difin, Warszawa 2007, s. 266.

⁶⁹ A. Zorska, op. cit., s. 199.

⁷⁰ Z. Malara, op. cit., s. 114.

⁷¹ A. Świerczek, *Sieć firm jako podstawa kształtowania organizacji sieciowej*, „Przeгляд Organizacji” 2006, nr 10, s. 27.

⁷² Strategor, op. cit., s. 392; *Podstawy zarządzania przedsiębiorstwami...*, s. 56; *Metody organizacji i zarządzania...*, s. 81.

⁷³ *Struktury organizacyjne przedsiębiorstw...*, s. 194; R. Marciniak, op. cit., s. 194; A. Piotrowicz, op. cit., s. 16.

⁷⁴ R. Marciniak, op. cit., s. 195; *Wprowadzenie do nauki...*, s. 266; A. Piotrowicz, op. cit., s. 15.

⁷⁵ *Metody organizacji i zarządzania...*, s. 84.

⁷⁶ *Ibidem*, s. 81-82; Strategor, op. cit., s. 392; *Podstawy zarządzania przedsiębiorstwami...*, s. 56-57.

Część autorów wyróżnia jeszcze połączenia o charakterze technicznym⁷⁷.

W drugim znaczeniu organizacja sieciowa jest utożsamiana ze strukturą organizacyjną (strukturą organizacji), przez którą rozumie się zbiór relacji określonych na zbiorze elementów organizacji⁷⁸. Jako przykłady tego sposobu rozumienia terminu „organizacja sieciowa” mogą służyć następujące określenia:

- zbiór zależności między różnymi jednostkami⁷⁹,
- zbiór bezpośrednich relacji, które określają współzależności między firmami⁸⁰,
- zbiór długoterminowych powiązań (relacji), jakie występują między dwoma lub więcej podmiotami⁸¹.

W trzecim znaczeniu organizacja sieciowa może być rozumiana jako struktura przestrzenna organizacji. Wzajemne usytuowanie (położenie, lokalizację) przestrzenne elementów organizacji określa się bowiem mianem sieci⁸².

W ostatniej części analitycznej artykułu zostanie przedstawione zróżnicowanie sposobów rozumienia organizacji sieciowej przy uwzględnieniu kryterium mechanizmów koordynacji działania elementów sieci. Z tego punktu widzenia można wyodrębnić cztery grupy poglądów, stanowiących łącznie czwarte rozumienie terminu „organizacja sieciowa”.

Do pierwszej grupy można zaliczyć poglądy, dla których reprezentatywny jest tzw. model szwedzki. W tym ujęciu istnieją trzy zasadnicze mechanizmy koordynujące działania i procesy w ramach sieci: rynkowy (cenowy), hierarchiczny (zarządzanie przedsiębiorstwem) oraz interakcyjny (oparty na współzależności)⁸³. W efekcie sieci obejmują szeroki zakres form, od wewnątrzorganizacyjnych sieci jednostek biznesu czy sieci dostawców skupionych wokół wiodącej firmy, do różnego rodzaju układów kooperacyjnych niezależnych firm⁸⁴ lub – inaczej ujmując – do struktur sieciowych zalicza się zróżnicowane powiązania między podmiotami od hierarchicznych, poprzez związki o charakterze hybrydowym (w szczególności aliance strategiczne), po luźne kontakty rynkowe⁸⁵. Podobny zakres organizacji sieciowych obejmuje klasyfikacja autorstwa Pierre’a Boulangera, który wyróżnił

⁷⁷ *Doskonalenie struktur organizacyjnych przedsiębiorstw...*, s. 61; Z. Malara, op. cit., s. 114.

⁷⁸ Por. L. Krzyżanowski, *Podstawy nauk o organizacji i zarządzaniu*, wyd. II poprawione, WN PWN, Warszawa 1994, s. 123; L.J. Krzyżanowski, *O podstawach kierowania organizacjami inaczej: paradygmaty, metafory, modele, filozofia, metodologia, dylematy, trendy*, WN PWN, Warszawa 1999, s. 181-182.

⁷⁹ E. Skawińska, R.I. Zalewski, op. cit., s. 168.

⁸⁰ *Wprowadzenie do nauki...*, s. 265.

⁸¹ M. Ratajczak-Mrozek, *Sieci biznesowe...*, s. 80; idem, *Istota podejścia sieciowego*, s. 18.

⁸² M.J. Hatch, *Teoria organizacji*, WN PWN, Warszawa 2002, s. 79.

⁸³ A. Zorska, op. cit., s. 95; A. Łupicka, op. cit., s. 45; A. Łupicka-Szudrowicz, op. cit., s. 33.

⁸⁴ A. Zorska, op. cit., s. 199.

⁸⁵ *Przedsiębiorstwo partnerskie*, s. 149; B. Mięka, op. cit., s. 76.

sieci zintegrowane i sieci kontraktowe⁸⁶. Sieci zintegrowane to zbiór składający się z rozproszonych jednostek, tzn. przedsiębiorstw, zakładów, filii, które są uzależnione prawnie lub finansowo od jednej grupy albo jednego organizmu gospodarczego. Sieci kontraktowe z kolei są oparte na umowach koncesyjnych lub franchisingowych zawartych między podmiotami statutowo niezależnymi. Omawianą grupę poglądów można utożsamić również z tzw. szerokim ujęciem pojęcia sieci. W tym ujęciu sieć stanowi układ zbudowany przez organizacje niezależne kapitałowo bądź powiązane w niewielkim tylko stopniu, może również występować w grupie kapitałowej czy nawet w jednej organizacji⁸⁷. Inne sposoby klasyfikacji organizacji sieciowych mieszczące się w tej grupie poglądów to:

- sieci międzyorganizacyjne i wewnątrzorganizacyjne⁸⁸,
- organizacja intrasieciowa i intersieciowa⁸⁹,
- formy sieciowe o charakterze międzyorganizacyjnym (intersieci) i wewnątrzorganizacyjnym (intrasieci)⁹⁰.

Drugą grupę poglądów reprezentuje przede wszystkim wąskie ujęcie pojęcia sieci. W tym ujęciu sieć stanowi układ stworzony przez organizacje niezależne kapitałowo bądź powiązane tylko w niewielkim stopniu⁹¹.

Według trzeciej grupy poglądów organizacja sieciowa to względnie trwałe zgrupowanie autonomicznych, wyspecjalizowanych, niepowiązanych kapitałowo jednostek lub organizacji uczestniczących w systemie wzajemnych relacji o charakterze kooperacyjnym na zasadach rynkowych⁹².

Wreszcie ostatnia, czwarta grupa poglądów utożsamia organizację sieciową (sieć międzyorganizacyjną) z pośrednią (hybrydową) formą koordynacji łączącej w sobie cechy rynku i organizacji (hierarchii)⁹³. Polega ona na połączeniu

⁸⁶ J. Brilman, op. cit., s. 427; B. Mięka, op. cit., s. 76; *Wprowadzenie do nauki...*, s. 268; A. Łupicka, op. cit., s. 8; A. Łupicka-Szudrowicz, op. cit., s. 26-27; A. P. Wiatrak, *Organizacje sieciowe – istota ich działania i zarządzania*, „Współczesne Zarządzanie” 2003, nr 3, s. 15; M. Ratajczak-Mrozek, *Sieci biznesowe...*, s. 86-87.

⁸⁷ R. Marciniak, op. cit., s. 194; P. Dwojcki, B. Nogalski, op. cit., s. 8; A. Piotrowicz, op. cit., s. 15; A. P. Wiatrak, op. cit., s. 8; *Wprowadzenie do nauki...*, op. cit., s. 265-266; E. Skawińska, R. I. Zalewski, op. cit., s. 169.

⁸⁸ *Metody organizacji i zarządzania...*, s. 81; B. Mięka, op. cit., s. 76.

⁸⁹ M. Hopej, *Struktury organizacyjne. Podstawowe, współczesne i przyszłe rozwiązania strukturalne*, Ossolineum, Wrocław – Warszawa, Kraków 2004, s. 55-56 i 59-62.

⁹⁰ J. Macias, op. cit., s. 10.

⁹¹ R. Marciniak, op. cit., s. 194; *Doskonalenie struktur organizacyjnych przedsiębiorstw...*, op. cit., s. 60; *Wprowadzenie do nauki...*, s. 265; P. Dwojcki, B. Nogalski, op. cit., s. 8; A. Piotrowicz, op. cit., s. 15.

⁹² R. Marciniak, op. cit., s. 193; *Doskonalenie struktur organizacyjnych przedsiębiorstw...*, s. 60; *Wprowadzenie do nauki...*, s. 265; P. Dwojcki, B. Nogalski, op. cit., s. 8; A. Piotrowicz, op. cit., s. 15.

⁹³ *Zarządzanie przedsiębiorstwem w turbulentnym otoczeniu*, s. 162; Strategor, op. cit., s. 390; B. Kożuch, op. cit., s. 251; E. Skawińska, R. I. Zalewski, op. cit., s. 167; A. Świerczek, op. cit., s. 28; M. Gorynia, B. Jankowska, op. cit., s. 34.

elementów współpracy podmiotów z otoczeniem i wykorzystania mechanizmów rynkowych⁹⁴. Najważniejsze cechy rynku reprezentowane przez sieci międzyorganizacyjne to absolutna dobrowolność wymiany oraz oparcie jej na cenach rynkowych⁹⁵. Z kolei cechami organizacji (hierarchii) w tej formie koordynacji są⁹⁶:

- wzajemna koordynacja działań i dostosowanie w sferze procedur działania, technologii, infrastruktury itd., czyli wnętrza organizacji, co jest zjawiskiem niespotykanym w klasycznej wymianie rynkowej,
- decyzje w sprawie zasobów są podejmowane nie tylko indywidualnie (jak na rynku), lecz również wspólnie w określonym obszarze współpracy,
- powtarzalny i długoterminowy charakter wymiany (współpracy),
- obszerny zakres informacji o partnerach współpracy dostępny podmiotom sieci.

Podsumowanie i wnioski

Przeprowadzona analiza definicji i charakterystyk terminu „organizacja sieciowa” zawartych w wybranych pozycjach literatury przedmiotu prowadzi do generalnego wniosku, że teza o nieładzie semantycznym występującym w ramach nauk o zarządzaniu, zwłaszcza w odniesieniu do wspomnianego terminu, jest uzasadniona. Świadczy o tym przede wszystkim wieloznaczność terminu poddanego analizie. Organizacja sieciowa jest utożsamiana:

- z systemem (organizacją),
- ze strukturą organizacyjną (strukturą organizacji),
- ze strukturą przestrzenną organizacji.

Z kolei, biorąc pod uwagę aspekt (kryterium) mechanizmów koordynacji, organizacja sieciowa rozumiana jest na cztery różne sposoby. W najszerszym znaczeniu jest ona utożsamiana po prostu z organizacją w ogólności, a więc podejście to uwzględnia zarówno sieci międzyorganizacyjne, jak i wewnątrzorganizacyjne. Pozostałe znaczenia (grupy poglądów) odnoszą się do sieci międzyorganizacyjnych, różniąc się mechanizmami koordynacji, którymi są, odpowiednio, mechanizm rynkowy z niewielkim udziałem powiązań kapitałowych, czysty mechanizm rynkowy oraz hybrydowa forma koordynacji. Jak wynika z przeprowadzonej analizy, nieład semantyczny jest wywołany również dużą liczbą wyrażen synonimicznych stosowanych na określenie organizacji sieciowej, a także terminów bliskoznacznych.

Odnosząc się do celu praktycznego (użytecznego) artykułu, można stwierdzić, że autorzy różnych tekstów (publikacji) z zakresu nauk o zarządzaniu powinni przywiązywać większą wagę do kwestii językowych (semantycznych).

⁹⁴ E. Skawińska, R. I. Zalewski, op. cit., s. 167.

⁹⁵ *Zarządzanie przedsiębiorstwem w turbulentnym otoczeniu*, s. 162.

⁹⁶ *Ibidem*, s. 162.

Współmierność semantyczna (ład językowy) jest bowiem nie tylko możliwa, ale i konieczna w warunkach niewspółmierności paradygmatów, a w konsekwencji – niewspółmierności teorii. Jest to uzasadnione tym, że najważniejszą cechą wiedzy naukowej jest jej intersubiektywna (międzypodmiotowa) komunikowalność oraz towarzysząca jej intersubiektywna sprawdzalność. Z kolei warunkiem intersubiektywnej komunikowalności jest współmierność semantyczna (ład językowy). Można więc sformułować generalną rekomendację, iż w przypadku terminu „organizacja sieciowa”, wobec stwierdzenia jego wieloznaczności, należałoby uzgodnić jednolitą, powszechnie obowiązującą definicję, tak aby zrealizować ogólną zasadę semantyczną: jedna nazwa dla jednego znaczenia i jedno znaczenie dla każdej nazwy.

Literatura

- Ajdkiewicz K., *Język i poznanie. Wybór pism z lat 1920-1939*, WN PWN, Warszawa 2006.
- Ajdkiewicz K., *Logika pragmatyczna*, PWN, Warszawa 1975.
- Blythe J., *Komunikacja marketingowa*, PWE, Warszawa 2002.
- Bremer J., *Wprowadzenie do logiki*, Wyd. WAM, Kraków 2004.
- Brilman J., *Nowoczesne koncepcje i metody zarządzania*, PWE, Warszawa 2002.
- Cygler J., *Alianse strategiczne*, Difin, Warszawa 2002.
- Czakon W., *Istota relacji sieciowych przedsiębiorstwa*, „Przegląd Organizacji” 2005, nr 9.
- Dolińska M., *Działalność organizacji wirtualnych w sieci powiązań*, „Organizacja i Kierowanie”, 2002, nr 1.
- Domański R., *Gospodarka przestrzenna*, WN PWN, Warszawa 2002.
- Doskonalenie struktur organizacyjnych przedsiębiorstw w gospodarce opartej na wiedzy*, red. A. Stabryła, C.H. Beck, Warszawa 2009.
- Dwojacksi P., Nogalski B., *Tworzenie struktur sieciowych jako wynik restrukturyzacji scentralizowanego przedsiębiorstwa*, „Przegląd Organizacji” 1998, nr 4.
- Fukuyama F., *Zaufanie. Kapitał społeczny a droga do dobrobytu*, WN PWN, Warszawa – Wrocław 1997.
- Gorynia M., Jankowska B., *Teorie internacjonalizacji*, „Gospodarka Narodowa” 2007, nr 10.
- Grudzewski W.M., Hejduk I.K., *Zarządzanie wiedzą w przedsiębiorstwach*, Difin 2004.
- Grzegorzczkowska R., *Wstęp do językoznawstwa*, WN PWN, Warszawa 2007.
- Guiraud P., *Semantyka*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1976.
- Hatch M.J., *Teoria organizacji*, WN PWN, Warszawa 2002.
- Hopej M., *Struktury organizacyjne. Podstawowe, współczesne i przyszłe rozwiązania strukturalne*, Ossolineum, Wrocław – Warszawa, Kraków 2004.
- Jadacki J.J., *Spór o granice języka. Elementy semiotyki logicznej i metodologii*, Wyd. Naukowe Semper, Warszawa 2002.
- Kamiński S., *Nauka i metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk*, Wyd. TN KUL, Lublin 1998.
- Kądziela S., *Struktura organiczna, organizacja wirtualna a sieciowa struktura organizacyjna – różnice i podobieństwa definicji na podstawie porównawczej analizy pojęciowej*, „Organizacja i Kierowanie” 2007, nr 3.
- Kotarbiński T., *Elementy teorii poznania, logiki formalnej i metodologii nauk*, PWN, Warszawa 1986.

- Kożuch B., *Nauka o organizacji*, CeDeWu, Warszawa 2008.
- Krzyżanowski L. J., *O podstawach kierowania organizacjami inaczej: paradygmaty, metafory, modele, filozofia, metodologia, dylematy, trendy*, WN PWN, Warszawa 1999.
- Krzyżanowski L., *Podstawy nauk o organizacji i zarządzaniu*, wyd. II poprawione, WN PWN, Warszawa 1994.
- Kuhn T. S., *Dwa bieguny. Tradycja i nowatorstwo w badaniach naukowych*, PIW, Warszawa 1985.
- Lachur C., *Zarys językoznawstwa ogólnego*, Uniwersytet Opolski, Opole 2004.
- Lewandowski S., Machińska H., Malinowski A., Petzel J., *Logika dla prawników*, Wyd. Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2005.
- Lyons J., *Semantyka*, t. I, PWN, Warszawa 1984.
- Łuczyński E., Maćkiewicz J., *Językoznawstwo ogólne. Wybrane zagadnienia*, Wyd. UG, Gdańsk 2002.
- Lupicka A., *Sieci logistyczne. Teorie. Modele. Badania*, Wyd. AE w Poznaniu, Poznań 2006.
- Lupicka-Szudrowicz A., *Zintegrowany łańcuch dostaw w teorii i praktyce gospodarczej*, Wyd. AE w Poznaniu, Poznań 2004.
- Macias J., *Nowe formy organizacji oparte na wiedzy*, „Przegląd Organizacji” 2008, nr 11.
- Malara Z., *Przedsiębiorstwo w globalnej gospodarce. Wyzwania współczesności*, WN PWN, Warszawa 2006.
- Malinowski G., *Logika ogólna*, Wyd. UŁ, Łódź 2007.
- Marciniak R., *Elementy nauki o organizacji*, Wyższa Szkoła Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych w Katowicach, Katowice 2009.
- Metody organizacji i zarządzania. Kształtowanie relacji organizacyjnych*, red. W. Błaszczyk, WN PWN, Warszawa 2005.
- Mikuła B., *Organizacje oparte na wiedzy*, Wyd. AE w Krakowie, Kraków 2006.
- Milewski T., *Językoznawstwo*, WN PWN, Warszawa 2006.
- Muszyński Z., *Komunikacja i znaczenie. Semantyczny aspekt komunikacji*, Wyd. UMCS, Lublin 2000.
- Nieznański E., *Logika. Podstawy – język – uzasadnianie*, C.H. Beck, Warszawa 2000.
- Nowak S., *Metodologia badań społecznych*, WN PWN, Warszawa 2007.
- Piotrowicz A., *Sieciowa struktura przedsiębiorstwa*, „*Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa*” 2001, nr 11.
- Podstawy filozofii*, red. S. Opara, A. Kucner, B. Zielewska, Wyd. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2003.
- Podstawy zarządzania przedsiębiorstwami w gospodarce opartej na wiedzy*, red. B. Mikuła, A. Pietruszka-Ortyl, A. Potocki, Difin, Warszawa 2007.
- Przedsiębiorczość i kapitał intelektualny*, red. M. Bratnicki, J. Strużyna, Wyd. AE w Katowicach, Katowice 2001.
- Przedsiębiorstwo partnerskie*, red. M. Romanowska, M. Trocki, Difin, Warszawa 2002.
- Radajewski J., *Elementy naukoznawstwa i główne kierunki rozwoju nauki europejskiej*, Wyd. UŚ, Katowice 1993.
- Ratajczak-Mrozek M., *Istota podejścia sieciowego*, „Przegląd Organizacji” 2009, nr 4.
- Ratajczak-Mrozek M., *Sieci biznesowe na tle innych koncepcji kooperacji przedsiębiorstw*, „Gospodarka Narodowa” 2009, nr 7-8.
- Rosa G., *Komunikacja marketingowa*, Wyd. Naukowe US, Szczecin 2005.
- Santarek K., Szerenos A., *Ocena funkcjonowania klastrów przemysłowych*, „*Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa*” 2006, nr 12.
- Skawińska E., Zalewski R. I., *Klustry biznesowe w rozwoju konkurencyjności i innowacyjności regionów. Świat – Europa – Polska*, PWE, Warszawa 2009.
- Sokołowski S. J., *Logika w praktyce organizacyjnej*, Wyd. Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania, Warszawa 2005.

- Stachak S., *Wstęp do metodologii nauk ekonomicznych*, Książka i Wiedza, Warszawa 1997.
- Strategor, *Zarządzanie firmą. Strategie, struktury, decyzje, tożsamość*, PWE, Warszawa 1996.
- Struktury organizacyjne przedsiębiorstw i ich ugrupowań*, red. R. Krupski, M. Przybyła, Ossolineum, Wrocław 1996.
- Such J., Szcześniak M., *Filozofia nauki*, Wyd. Naukowe UAM, Poznań 2000.
- Sudoł S., *Przedsiębiorstwo. Podstawy nauki o przedsiębiorstwie. Zarządzanie przedsiębiorstwem*, PWE, Warszawa 2006.
- Świerczek A., *Sieć firm jako podstawa kształtowania organizacji sieciowej*, „Przegląd Organizacji”, 2006, nr 10.
- Wiatrak A. P., *Organizacje sieciowe – istota ich działania i zarządzania*, „Współczesne Zarządzanie” 2003, nr 3.
- Wiśla T., Zienkiewicz D., *Logika*, C.H. Beck, Warszawa 2006.
- Woleński J., *Epistemologia, poznanie, prawda, wiedza, realizm*, WN PWN, Warszawa 2005.
- Wprowadzenie do nauki o przedsiębiorstwie*, red. M. Brzeziński, Difin, Warszawa 2007.
- Zarządzanie przedsiębiorstwem przyszłości. Koncepcje, modele, metody*, red. K. Perechuda, Agencja Wydawnicza Placet, Warszawa 2000.
- Zarządzanie przedsiębiorstwem w turbulentnym otoczeniu*, red. R. Krupski, PWE, Warszawa 2005.
- Zarządzanie. Teoria i praktyka*, red. A. K. Koźmiński, W. Piotrowski, WN PWN, Warszawa 2000.
- Zarządzanie wiedzą w przedsiębiorstwie*, red. K. Perechuda, WN PWN, Warszawa 2005.
- Ziemiński Z., *Logika praktyczna*, PWN, Warszawa 1975.
- Ziółkowski M., *Znaczenie – interakcja – rozumienie*, PWN, Warszawa 1981.
- Zorska A., *Korporacje transnarodowe. Przemiany, oddziaływania, wyzwania*, PWE, Warszawa 2007.
- Zorska A., *Ku globalizacji? Przemiany w korporacjach transnarodowych i w gospodarce światowej*, WN PWN, Warszawa 1998.

Network organization. Semantic approach

Abstract. *Scientific knowledge should be characterized by specified features. The most important feature of scientific knowledge is its intersubjective communicability and intersubjective verifiability. As a result, scientific knowledge should be an object of social communication. Therefore, knowledge should be externalized by signs, especially linguistic signs, because science as an effect of cognitive activity is, first of all, a linguistic system. The condition of intersubjective communicability is that terms are unambiguous, clear and precise. In other words, the condition of intersubjective communicability is linguistic order.*

Nowadays one of the most popular terms in the science of management is network organization. This, however, poses a question: does this term fulfil the conditions of intersubjective communicability? In light of the analysis of the scientific literature, one can suggest the idea that the term does not meet the conditions of intersubjective communicability in a majority of works. The main aim of this paper is to verify above statement.

Keywords: *network organization, semantic analysis*